

روزنامه سیاسی، اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی، ورزشی صبح ایران

صاحب امتیاز و مدیرمسئول: مهدی رحمانیان

نشانی: تهران: میدان فاطمی، خیابان بهرام‌میسری، پلاک ۲۲ • تلفن: ۵۴ و ۸۸۹۳۶۲۷۰ • شماره: ۱۲۰۵۳۶۷۰۸۸۹۲۵۴۶۷ • تلفن آگهی‌ها: ۸۶۰۳۶۱۱۹ • تلفن امور آگهی‌های شهرستان‌ها: ۷-۰۵۱۹۸۰۵۴۴ • تلفن امور مشترک‌کین: ۸۸۹۰۳۵۴۸ • توزیع: شرکت پیام‌رسان سبز • تلفن: ۶۶۲۸۷۳۴۴ • چاپ: صمیم

شترت

چهارشنبه ۱۰ بهمن ۱۴۰۳ • ۲۸ رجب ۱۴۴۶ • ۲۹ ژانویه ۲۰۲۵ • سال بیست‌ویکم • شماره ۵۰۳۷ • ۱۲ صفحه

اذان ظهر: تهران ۱۲:۱۷ • اذان مغرب ۱۷:۴۸ • اذان صبح فردا ۵:۴۰ • طلوع آفتاب ۷:۰۶

www.sharghdaily.com

aparat:tasvirshargh

Telegram:SharghDaily

youtube:sharghdaily

twitter:sharghdaily

instagram:sharghdaily1

هنرخوانی

پیکر ابراهیم نبوی در وطن به خاک سپرده شد

دیروز صبح مراسم خاک‌سپاری پیکر «ابراهیم نبوی» در بهشت زهرا برگزار شد. فرزندان ابراهیم نبوی، نویسنده، روزنامه‌نگار و طنزپرداز سرشناس ایرانی، از خاک‌سپاری او در قطعه ۷۶ بهشت زهرای تهران خیر داده‌اند. دوستان و خانواده ابراهیم نبوی نگران بودند نتوانند پیکر او را در ایران به خاک بسپارند. اما با پیگیری‌های وزیر فرهنگ، پیکر او به ایران منتقل شد. طبق شنیده‌ها، هزینه سنگین این اتفاق را خانواده پرداخته‌اند. پیکر ابراهیم نبوی دهم بهمن‌ماه از آمریکا به ایران منتقل شده و در جوار پدر و مادر خود به خاک سپرده شد. مراسم خاک‌سپاری او بدون اطلاع‌رسانی گسترده و در جمع خانواده و تعداد اندکی از دوستانش انجام شد. دو دختر نبوی در اطلاعیه‌ای نوشته‌اند: «پیکر پدرمان به وطنش بازگشت و به خاکی سپرده شد که قلبش هرگز از آن جدا نشد.» نبوی در ۲۶ دی‌ماه ۱۴۰۳ در شهر سیلورسپرینگ ایالت مریلند آمریکا، «جان خود را در حسرت حضور در ایران گرفت.» ابراهیم نبوی در دهه ۱۳۸۰ و پس از دو بار بازداشت و دادگاه از ایران خارج شده بود. ابراهیم نبوی بارها از علاقه خود برای بازگشت به ایران گفته بود. پس از مرگ خودخواست‌ او، بسیاری از این حسرت گفتند و نوشتند. همچنین ۳۵ روزنامه‌نگار در نامه‌ای به رئیس‌جمهور درخواست کردند امکان بازگشت کسانی که دوست دارند به وطن بازگردند، فراهم شود. در این نامه آمده است: «آگاهی دارید که طی سال‌های گذشته بسیاری از شهروندان ایرانی به دلایل گوناگون مدنی و سیاسی و در شرایطی ناخواسته، خود را ناگزیر از مهاجرت یافته و به‌رغم میل باطنی، دور از وطن و در کشوری دیگر اقامتگزیدند. بسیاری از آنان دل در گرو میهن داشته و در عین مواجهه انتقادی با آنچه در کشور می‌گذرد، اما در گفتار و رفتار خود، همونایی و همسوئی با جریان‌ها یا دولت‌هایی نداشته‌اند که رویکردهای خشم‌آگینی مانند تحریم‌ها یا مداخله نظامی علیه ایران دنبال می‌کرده‌اند. آنان تمامی ارضی را محترم داشته و عمدتاً به اصلاح امور تاکید ورزیده‌اند. زندگی در غربت برای این دسته از افراد رنج‌بار و پرمراتر است و آن‌گونه که از شواهد و قرائن آشکار است، بسیاری از آنها تشنه بازگشت به میهن و ادامه زندگی در خانه پدری‌اند، اما بیم از عواقب احتمالی بازگشت را مانعی برای چنین اقدامی می‌دانند.» همچنین در بخش دیگری از این نامه آمده است: «تقاضا داریم با همراهی ریاست محترم قوه قضائیه، برای بازگشت ایرانیان به‌ویژه نویسندگان، روزنامه‌نگاران و هنرمندان که دل در گرو میهن دارند و بیمانک از عوارض احتمالی بازگشت‌اند، تمهیدات مقتضی را تدارک نمایید. خصوصاً در شرایط حساس کنونی کشور، این اقدام گام مؤثری در حصول وفاق ملی و بهبود عزم عمومی برای مقابله با مشکلات و بحران‌ها خواهد بود.»

درخواست ۱۶۰ سینماگر برای آزادی یک کارگردان

بیش از ۱۶۰ نفر از اهالی سینما خواستار آزادی نوید میهن‌دوست، کارگردان سینما، شده‌اند. به گزارش «شبکه شرق»، این بازیگران، کارگردانان و سینماگران خواهان آزادی فوری همکارشان شده‌اند که نیمی از محکومیت سه‌ساله خود را سپری کرده است. این درحالی است که حق آزادی مشروط در مورد تمام زندانیان پس از سپری‌کردن یک‌سوم محکومیت‌شان اعمال می‌شود. در متن این بیانیه آمده است: «ما کارگردانان و سایر فعالان حوزه سینما، تئاتر و تلویزیون، با توجه به ظرفیت قانونی حق آزادی مشروط که در مورد کیله زندانیان پس از سپری‌کردن یک‌سوم محکومیت‌شان اعمال می‌شود، خواهان آزادی فوری همکارمان رضا (نوید) میهن‌دوست که بیش از نصف مدت‌زمان محکومیت سه سال خود را سپری کرده است، هستیم.»

هفته گذشته بخت یار بود و در مراسم افتتاح بخش درمان حاد سکت‌ه مغزی زنجان شرکت کردم.

زنجان را می‌توان «جزیره خرم درمان سکت‌ه مغزی در ایران» نامید. آنچه در زمینه سکت‌ه مغزی در این شهر انجام می‌شود، استثنائی در تمام کشور است. این رویداد در ادامه روندی بود که از سال‌ها پیش در این استان کوچک شروع شده و هنوز ادامه دارد. نکات مثبت و استثنائی این رویداد کم نبودند.

اولین نکته، حضور گرم یک انجمن خیریه بود که با تلاش توانسته بودند منابع مالی تلاش تهیه کنند. بزرگان و بزرگوارانی که جیره آخرت را کمک به سیستم سلامت یافته بودند و در جلسه افتتاحیه هم فعالانه شرکت داشتند و آشکار بود از این پس هم بر روند اجرای امور تا حصول نتیجه نظارت خواهند داشت. تخصیص منابع مالی خیریه به سلامت آن‌طورکه باید و شاید در کشور ما انجام نمی‌شود؛ آن‌هم در شرایطی که وزارت بهداشت در تنگنای اقتصادی شدیدی به سر می‌برد و سرمایه‌های هنگفتی هم به ناگاه و به دلیل بحران‌های اقتصادی به دست اشخاص و به‌ویژه نهادهای نیمه‌دولتی، تبلیغاتی و مذهبی می‌رسد اما فرهنگ اهدای منابع مالی به سلامت در میان ایشان وجود ندارد.

دومین نکته، شناخت اهمیت درمان سکت‌ه مغزی به عنوان یک فاکتور امنیت اجتماعی و معیار کارآمدی سیستم‌های سلامت است. وقتی بخش سکت‌ه مغزی زنجان برای چندین بار جایزه بین‌المللی ثبت و درمان بیماری سکت‌ه مغزی را در بین چند بخش برتر دنیا ربود، جامعه مدنی شهر تصمیم گرفت امکاناتی درخور برای متخصصانی که مانده‌اند تا استخوان خردکنند فراهم آورند؛ افرادی که بخشی با پیشرفته‌ترین

جمعی از خبرنگاران حوزه محیط زیست با همراهی کارشناسان اداره کل حفاظت محیط زیست استان خوزستان، از تالاب هورالعظیم در نزدیکی میادین نفتی یاران و سهراب بازدید کردند. عکس: علی معرف، ایرنا

جزیره خرم درمان سکت‌ه مغزی در ایران چه ویژگی‌هایی دارد؟

در ستایش زنجان

بابک زمانی

نورولوژیست

امکانات روز فراهم آوردند. جایزه بین‌المللی برای ثبت بیماری در زنجان خود استثنائی دیگری در این جزیره «سلامتی» است. یکی از بزرگ‌ترین مشکلات کشور ما در زمینه سلامت، نبود ثبت بیماری‌هاست که ماشین سلامت را به شکل اتومبیلی فاقد درجه سرعت و فاقد عقربه بنزین درآورده است. در این میان، دریافت جایزه بین‌المللی ثبت بیماری SITS شان از کاری طاقت‌فرسا اما کلیدی دارد. در همه‌جا تأثیر عامل انسانی پزشکان جوانی که برخلاف موج و سلاطین معمول مانده‌اند تا شهر و سرزمین خود را آباد کنند از پیش چشم دور نمی‌شود.

واقعیت این است که در بسیاری از سیستم‌های درمانی از استقرار سیستم تا به درآمد رسیدن و روی پا ایستادن و نهادهی‌شدن رفتارها معمولاً مدتی طول می‌کشد. در مورد سکت‌ه مغزی کار بسیار دشوارتر است؛ درمانی که باید در یکی دو ساعت اول توسط طبیانی که آموزش و تجربه کافی دارند انجام شود، بی‌تردید نیاز به حمایت‌های مالی، اخلاقی و قانونی بسیار بیشتر از سایر زمینه‌ها دارد.

در همه‌جای دنیا نهادهای مذهبی و مردمی این حمایت‌ها را تقبل

حقوق خوانی

شورای عالی انقلاب فرهنگی و منع دادخواهی دانشگاهیان

چند نکته: نخست، در فرمان بنیان‌گذار جمهوری اسلامی ایران برای تأسیس شورای عالی انقلاب فرهنگی به تعیین خضمشی فرهنگی دانشگاه‌ها اشاره شده است. از این عبارت برمی‌آید که هدف سیاست‌گذاری کلان برای امور آموزش عالی است. دوم، براساس اصل ۷۱ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، قانون‌گذاری، حق انحصاری مجلس شورای اسلامی است.

سوم، در فرمان تشکیل شورای انقلاب فرهنگی، «حق قانون‌گذاری» برای این نهاد پیش‌بینی نشده است. چهارم، اصل ۱۵۹ قانون اساسی دادگستری را مرجع رسمی نظامات می‌داند. پنجم، اصل ۳۴ قانون اساسی دادخواهی را حق مسلم هر فرد می‌داند که هرکس می‌تواند به منظور دادخواهی به دادگاه مراجعه کند؛ جالب اینکه در گذشته با تصمیم مقمات قضائی شعب تخصصی برای رسیدگی به دعاوی مربوط به دانشگاه آزاد اسلامی در مجتمع قضائی مفتح تهران تشکیل شده بود. ششم، مطابق اصل ۱۷۰ قانون اساسی، «قضات دادگاه‌ها مکلف‌اند از اجرای تصویب‌نامه‌ها و آیین‌نامه‌های دولتی که مخالف با قوانین و مقررات اسلامی یا خارج از حدود اختیارات قوه مجریه است، خودداری کنند». هفتم، در «قانون دیوان عدالت اداری» (۱۴۰۲) پس از ایجاد محدودیت برای دیوان در نظارت بر تصمیمات شوراهای عالی، در تبصره دوم ماده ۱۱ بیان می‌کند: «رسیدگی به مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی و شورای‌عالی فضای مجازی در حوزه تحت صلاحیت این نهادها از شمول حکم این ماده خارج است.» مفهوم مخالف عبارت این است که دیوان عدالت اداری در مصوبات خارج از صلاحیت شورای‌عالی انقلاب فرهنگی صالح بوده و حق ورود دارد.

بدیهی است که سلب حق دادخواهی جزء صلاحیت شورای عالی انقلاب فرهنگی نیست. گرچه دکتر عیسی امینی به عنوان یک چهره ملی علم حقوق و دنیای وکالت بیان کرد که قصد اعاده دادرسی مجدد از این حکم را دارد. از رئیس شوراهای عالی انقلاب فرهنگی که شخص رئیس‌جمهور است و بنا به سوگند، باید پاسدار و مجری قانون اساسی باشد، انتظار می‌رود که با بازنگری در مصوبه این شورا، حق دادخواهی را به جامعه دانشگاهیان بازگرداند.

۴ سال

با انتشار تصویر رسمی ملانیا ترامپ، بانوی اول ایالات متحده، گمانه‌زنی‌ها از تغییر نقش او در این دوره خیر می‌دهد. او این بار برخلاف تصویر رنگی خندان چهار سال پیش، با چهره‌ای جدی در تصویری سیاه‌وسفید ظاهر شده است. این عکس را رزین مانو، عکاس بلژیکی، یک روز پس از مراسم تحلیف دونالد ترامپ، در اتاق زرد کاخ سفید ثبت کرده است. در پشت او، بنای یادبود واشنگتن به چشم می‌خورد. در مراسم تحلیف، دونالد ترامپ بارها از او و هم‌فکری‌اش در نوشتن متن سخنرانی و تصمیمات یاد کرد. شاید این تغییر تصویر نشان‌دهنده تغییر جایگاه ملانیا در این چهار سال باشد.

گزارش خوانی

یک رفتار دموکراتیک

از چین کمونیستی

چین با هوش مصنوعی deepseek همه را شگفت‌زده کرد و شرایط را تغییر داد. این هوش مصنوعی‌که اطلاعات آن در دسترس همگان قرار گرفته است، وضعیت بورس آمریکا را به‌شدت تحت تأثیر قرار داده و ارزش سهام‌های شرکت‌هایی مانند «انویدیا» را تا ۶۰۰ میلیارد دلار کاهش داد. این هوش مصنوعی با هزینه حدود پنج میلیون دلاری و سرمایه‌گذاری چندده میلیارد دلاری، شرکت‌های بزرگ آمریکایی را تحت تأثیر قرار داده است. هنوز چند روز از عرضه هوش مصنوعی چین «دیپ‌سیک» نمی‌گذرد اما می‌توان مطمئن بود تحول عظیمی در عرصه فناوری رخ داده است. در این میان پرسش‌هایی درباره تأثیرگذاری و ویژگی‌های منحصربه‌فرد آن مطرح است که مورگان براون، معاون توسعه محصول شرکت دراپ‌باکس، در رشته‌توییتی به برخی از آنها پاسخ داده است. پرسش اول: چرا اختراعات AI دیپ‌سیک همه را انگشت به دهان گذاشته و احتمالاً بازار دو تریلیون دلاری انویدیا را به خطر انداخته است؟ انترپرایزها بیشتر از ۱۰۰ میلیون دلار فقط برای محاسبات خرج می‌کنند، پس نیاز به مراکز داده بسیار بزرگ با هزاران GPU ۴۰ هزار دلاری دارند. این به معنای آن است که برای راه‌اندازی یک کارخانه احتیاج به یک نیروگاه برق باشد.

حالا دیپ‌سیک تمام معادلات را تغییر داده و گفته است «اگر همه این کارها را با پنج میلیون دلار انجام دادم چه؟» و واقعا این کار را کرد! همچنین این مدل توانسته است چت‌جی‌بی‌تی را شکست بدهد و این باعث شگفتی دنیای هوش مصنوعی شده است. پرسش دوم: چطور این کار را کردند؟ همه چیز را از اول بازآیندیشی کردند. هوش مصنوعی‌های سنتی مثل این هستند که هر عدد را با ۳۲ اعشار می‌نویسند. دیپ‌سیک گفته «خب چرا با هشت تا نویسیم؟» تقریباً همون قدر دقیقه‌ها؛ بوم! ۷۵ درصد کاهش در حافظه مورد نیاز؛ بعد رفتند سراغ یک تغییر دیگر. هوش مصنوعی‌های نرمال مثل بچه کلاس اولی می‌خوانند: «بابا... نان... داد» ولی دیپ‌سیک کل جمله را یک جا می‌خواند با سرعت دو برابر و ۹۰ درصد دقت. وقتی قرار است میلیاردها کلمه تحلیل‌شود، این خیلی مهم است! و قسمت هوشمندانه این است که یک چیزی مثل «سیستم تخصص» ساختند. به‌جای اینکه یک AI غول‌آسا همه چیز را بداند (مثلا یک آدم که هم دکتر باشد هم مهندس، هم جامعه‌شناس و...)، فقط از تخصصائی استفاده می‌کنند که در مواقع نیاز فراخوانی می‌شوند. در مدل‌های نرمال سنتی تمام ۱.۸ تریلیون پارامتر در لحظه فعال‌اند؛ در دیپ‌سیک فقط ۳۷ میلیارد از ۶۷۱ میلیارد در لحظه فعال‌اند. مثل اینکه تیم بزرگی داشته باشید ولی فقط آن کسی را صدا بزنید که الان برای یک کاری نیاز دارید. نتیجه حیرت‌انگیز شده است.

یک انتخاب دموکراتیک

از همه مهم‌تر انتخاب اینکه در دیپ‌سیک اطلاعات اوپن‌سورس و داده‌باز است؛ همه می‌توانند بررسی کنند. کدها به صورت عمومی و در اختیار همه است. و همین‌جا می‌توان پرسید که چرا این اتفاق مهم است؟ چون این فرض و نظریه که «فقط کمپانی‌های بزرگ می‌توانند در عرصه AI بازی کنند» باطل شد. برای شرکت «انویدیا» و دیگر شرکت‌های تک این ترساک است؛ کل تجارتشان بربنای این بود که با حاشیه سود ۹۰ درصد GPUهای فوق‌گران بفروشند. حالا اگر همه بتوانند با کمی‌نگ مدل هوش مصنوعی بسازند، نتیجه معلوم است. ضربه نهایی دیگر هم این بود که دیپ‌سیک این کار را با تیمی کمتر و مدل‌شان هم به این اندازه خوب نیست. حالا همه چیز متفاوت شده است؛ چراکه دیپ‌سیک به‌جای اینکه سخت‌افزار اضافه کند، این‌کار را هوشمندانه‌تر انجام داده است و نتایج چشمگیر بود؛ دسترسی به توسعه هوش مصنوعی بیشتر می‌شود، رقابت به‌شدت افزایش پیدا می‌کند، «سنگر»‌های بزرگ شرکت‌های تکنولوژیک مثل دست‌اندا‌زهایی کوچک جلوه می‌کنند و نیازهای سخت‌افزاری و هزینه‌ها به‌شدت کم می‌شود. البته هوش‌های مثل OpenAI و Anthropic ی‌کار نمی‌بینند. احتمالاً همین الان هم شروع به استفاده و به‌کارگیری این ابداعات کرده‌اند. ولی غول بهره‌وری از چراغ جادو بیرون آمده است. به نظر می‌رسد این لحظه از آن لحظه‌های مهم تاریخی است؛ درست مثل موقعی که کامیوتورهای بزرگ از رده خارج شدند یا فضاهای ابری همه‌چیز را تغییر داد. هوش مصنوعی قرار است با هزینه بسیار کمتر و به مقدار بیشتری در دسترس قرار بگیرد.